

LBRIS

We know
books

ÎN TRE DUMNEZEU ȘI ROCK

Însemnările MONAHULUI ARSENIE
despre prietenie, artă, droguri și
ispitele din vremurile noastre

Traducere din limba sârbă de
IONUȚ și SLADJANA GURGU

PRECIZIA

PREFAȚĂ

Frământările și chinurile unei generații, văzute din perspectiva grupului de tineri despre care vom vorbi în paginile următoare, nu înfățișează altceva decât pătimirile vremurilor noastre, ale timpului concret în care s-au petrecut întâmplările. Totuși, la o privire mai atentă, observăm că rădăcinile acestor pătimiri sunt mult mai adânci și mai întinse, cuprinzând întreaga istorie prin care omul a trecut de la facerea lumii și până în prezent. Privind astfel, ajungem să ne punem o întrebare esențială: *Oamenii, cu ce și-au umplut sufletul – cu bucurie sau cu chin?* Mai mult, întreaga activitate omenească, de-a lungul vremii, o putem rezuma la o singură întrebare, la un singur scop: *Cum să ne izbăvim de suferință și să dobândim împlinirea și bucuria?* Firește, împlinirea și bucuria duhului, căci știm cu toții că sănătatea trupului nu este îndeajuns pentru a trăi pacea și bucuria sufletească.

Dar, pentru împlinirea unui scop, trebuie să ținem seama de niște legi, fără de care nu putem să atingem ce ne-am propus. Și, de obicei, cel care-i rânduiește

cuiva o datorie îi rânduiește în același timp și legea, regulile după care datoria să poată fi îndeplinită. Iar dacă vorbim despre om și, îndeosebi, despre *suflet*, prin care înțelegem esența omului, atunci înțelegem că scopul nostru final, rostul vieții noastre, este *trăirea bucuriei vieții*. La aceasta nu putem ajunge decât printr-un contact neîntrerupt cu Izvorul Vieții, cu Viața Însăși, în esența ei, cu Făcătorul și Dătătorul de viață al întregii zidiri. Dumnezeu ne-a dat și legea, și rânduielile prin care să dobândim mântuirea, mântuire care începe încă din lumea aceasta și pe care noi o primim ca pe o arvună, ca pe o încredințare pentru viața veșnică, căci acesta este *scopul nostru cel mai înalt*. Când însă legea lui Dumnezeu este uitată sau lepădată, scopul nu mai poate fi atins, iar omul își petrece întreaga viață în chinuri care, după moartea trupească, se vor prelungi în chinurile veșnice.

Am îndrăznit să aștern rândurile din această carte nu pentru a judeca, nici pentru a umili pe cineva, ci din pricina durerii și a dragostei pe care o simt pentru prietenii mei adormiți. Nădăjduiesc că nu voi fi înțeles greșit de aceia care mai sunt încă printre noi. Și, mai ales, nădăjduiesc că paginile de față le vor fi cu adevărat de folos generațiilor ce vin din urmă.

**Duminică,
4 martie 2001**

Astăzi e ziua de naștere a celui mai bun prieten al meu din tinerețe, Dușan, mort cu trei ani în urmă. Ne-am cunoscut în clasa a VI-a și chiar din prima zi ne-am avut ca frații. Era un suflet cum rareori se poate întâlni, senin, curat și nobil, limpede și încântător, înzestrat cu un mare talent de pictor. În jurul lui, întotdeauna stăpânea un soi de electricitate și înflăcărare, de avânt către orice creație, în fiecare clipă din zi sau din noapte. Anii treceau, noi creșteam, ajunseserăm să ne cunoaștem din ce în ce mai bine, țineam mult unul la celălalt, nedespărțiți eram. Dar în această lume, strălucitoare prin afară, iar prin lăuntru nefericită, satana și-a ațintit ochiul său de fiară asupra lui și asupra sufletului lui, cum deseori se întâmplă cu asemenea oameni înzestrați și rari. A făcut-o ca nu cumva un astfel de talent să crească în virtute și să ajungă un om cu adevărat mare și plăcut lui Dumnezeu, prin viața sa putând să înrăurească viețile multora, ceea ce i-ar fi primejduit diavolului stăpânirea cea vicleană asupra împărăției pământești.

Copilăria lui Dușan a fost lipsită de dragoste și a crescut fără pace în suflet, din pricina divorțului timpuriu al părinților și al neînțelegerilor din familie. Era tot timpul însetat după atenția celorlalți și căuta înțelegere

din partea lor. În tinerețe n-a avut pe nimeni care să-l îndrume spre Dumnezeu cum se cuvine. Ce-i drept, o avea pe Milia, bunica din partea mamei, femeie bună și cucernică, dar puțin ciudată, care n-a știut cum să le insufle evlavie și nepoților zburdalnici. Din pricina acestei situații și fiind aplesat spre alinarea din afară, într-o nenorocită zi, care avea nu doar să-i schimbe întreaga viață, ci să-i și provoace prea devremea-i moarte, a intrat în contact cu praful polenului din câmpurile înflorite ale iadului, zis și heroină. Asta s-a întâmplat pe când aveam în jur de 25 de ani și locuiam încă în Belgrad, dar începuserăm să ne pregătim deja pentru plecarea în America, spre o viață nouă, mai fericită, după cum ni se părea pe-atunci.

Nu-i de mirare că ne legaserăm atât de strâns unul de altul, pentru că, la rândul meu, aveam o poveste a vieții oarecum asemănătoare. La fel ca el, mi-am petrecut copilăria și adolescența în Belgrad, în epoca de vârf a ateismului comunist, când se puteau găsi la liber cărți, informații și învățături despre toate religiile și filosofiiile pământului, numai despre singura și adevărata învățătură creștin-ortodoxă nu. La fel ca la el, și la mine acasă domneau haosul și scandalurile între părinți, care s-au terminat odată cu divorțul. La fel ca el, am fost la rândul meu expus razelor ucigătoare ale iadului. Însă, din oarecare pricină, care nu-mi sunt tocmai limpezi, Dumnezeu a fost mereu lângă mine, prin îngerul meu păzitor.

Oriunde mă aflam, orice făceam, el îmi purta de grijă ca niciodată să nu cad pe de-a-ntregul în mreaja vicleanului pescar de suflete omenști. Tânăr, naiv și neiscusit cum eram, am înghițit și eu multe momeli, în schimb, fratele meu, Dușan, a primit totuși întru sine sămânța cea rea și, din păcate, și-a trăit întreaga viață luând minciuna în loc de adevăr.

Una dintre cele mai mari deosebiri dintre caracterele noastre, care a fost hotărâtoare, poate, pentru ce s-a întâmplat mai târziu cu viața noastră, a fost că eu întotdeauna purtat-am dragoste frățescă prietenilor mei nefericiți, deștepți și talentați, dar rătăciți, și mereu am fost în stare de orice jertfă pentru ei, în vreme ce în Dușan domnea o semeție, poate chiar dispreț față de ceilalți, pe care-i vedea fiindu-i inferiori, cu toate că adesea ascundea purtarea asta în glume și în farse tinerești. Și-mi pare că tocmai de-aici venea miasma ce-l oprea pe îngerul său păzitor să-i stea alături și să-l ocrotească în toate acele locuri întunecoase și primejdioase, în care petrecut-am împreună multe dintre ceasurile tinereții noastre păcătoase, pe când, cu orice preț, voiam să ocolim întoarcerea în casa părintească.

Într-o măsură mai mică sau mai mare, drogul a făcut parte integrantă din viața noastră, ca și din viața cercului mai larg de tineri belgrădeni din acele vremuri, mai ales a celor dăruțiți cu talent artistic, creativi, ce promiteau că

se vor afirma. Cu toții pictori, actori, muzicieni, scriitori, precum și studenți ai școlilor înalte, dar fără cunoștințe întemeiate despre Adevăr, despre esența vieții, despre rostul omului pe lume. Eu, ce-i drept, niciodată n-am călcat îndeajuns de adânc în iadul ăsta, fiind păzit de Dumnezeu și de marea dragoste a părinților mei, oameni buni, dar imaturi și, deși divorțați, mereu uniți când era vorba despre mine. Am fost destul de departe, și totuși adesea în mediul lor, astfel că, vrând-nevrând, am fost molipsit la rândul-mi de aburii otrăvitori în care ei trăiau.

Dar Biserica, Doamne, fost-a atât de aproape, și totuși atât de departe, și Însuși Duhul Tău mult mai aproape nouă, copii nefericiți ai întunecatului secol XX. Necunoscând aceasta, îndepărtați am fost de Tine cu mii de ani-lumină...

În cele din urmă, am terminat facultățile. Eu – Stomatologie, el – Academia de Arte. America ne aștepta. Vreau să amintesc că într-o vară, cu vreo șapte ani înainte, mai petrecuserăm două luni în New York, unde am împins și mai adânc altoiul malign al Occidentului, pe care-l primisem în Belgrad încă din copilărie, prin filme și muzică. Atunci, ne-am făgăduit unul altuia că într-o zi ne vom întoarce aici pentru totdeauna. Niciodată nu-l voi uita pe tatăl meu, la aeroportul din Belgrad, șezând mai departe de mine și

de grupul de prieteni care veniseră să-și ia rămas-bun și plângând de rupea cămașa. El a simțit că asta-i ultima noastră despărțire, pentru că America m-a aruncat într-o viață nouă, cu ani grei de pătimiri sufletești. Apoi, veni maturitatea și, în cele din urmă, călugăria.

lisuse, cel mai dulce al meu, îngădui-ai să mergem în robia fiicei Babilonului celui nou, tinerețea să ne-o bea, mințile să ni le-nșele și trupurile să ni le-otrăvească, să ne ia de mână în rochiile ei mătăsoase și scumpe și să ne ducă prin culisele vrăjite ale camerelor viclean spoite cu lumini artificiale, în palatul din văzduh al împăratului adevărului celui mincinos. În dragostea și cuviința Ta pentru voia noastră liberă, le-ai îngăduit pe toate numai din pricina dorinței noastre nebune și nesocotite, așteptându-ne și nădăjduind să ne trezim și să vedem că, pe calea pe care-o pornisem ne duceam întins spre abisul colților fiarei.

Doamne, Tu știi că nu aduc mărturisirea asta pentru cei simpli, cuviincioși și buni, ci pentru sufletele care pățimesc asemenea mie, pe care lumea-i numește boemi, hoinari, vântură-lume, vagabonzi. Și trag nădejde că vor înțelege astfel că Dumnezeu tocmai pe unii ca ei îi așteaptă să-i mântuiască și să-i așeze în Cereștile Sale lăcașuri.

În New York am ajuns cu două geamantane noi, *Made in Serbia*. De-ndată ce-am coborât pe aeroportul Kennedy, numai ce văd că rămân cu mânerele lor în mână. A trebuit să le leg c-o sfoară înainte să trec vama – bine c-am avut-o la îndemână! –, dar și aici, vameșii au crezut că ascund ceva în bagaj și mi-au cerut să le deschid pe amândouă, cercetând totul pe-ndelete. Bineînțeles că n-au găsit nimic suspect, afară de un lucru care i-a surprins – o trusă de scule manufacturate, primitive, dar practice, pentru cizmărie, meseria cu care-am câștigat mai apoi bani frumoși, lucrând pe comandă încălțăminte modernă și unică, mai ales din piele de șarpe.

Hotărârea de-a pleca în America n-a fost singurul meu dor de ducă. În același timp, dar cu o intensitate mai mică, am visat să ajung în India, aproape de Himalaya, fiind pe-atunci înclinat spre zen, budism și filosofia orientală, în general. Fusesem inițiat deja în două secte orientale: guru maharagea și MT – meditație transcendențială. Meditația transcendențială mă interesa mai mult și mă ocupam cu ea de șase ani. Mulțumesc lui Dumnezeu că totuși n-am plecat în Asia, pentru că niciodată n-aș mai fi scăpat de-acolo. Am practicat MT și în America. Abia mai târziu, când am descoperit rugăciunea, ascetica și mistica ortodoxă, mi-am dat seama de sărăcia,

superficialitatea și înșelăciunea gândirii orientale, pe care o vedeam pe vremuri foarte însemnată și înaltă. Meditația de douăzeci de minute, de două-trei ori pe zi, nu era nimic alta decât invocarea diavolilor, a căror lucrare s-a manifestat asupra mea printr-o afundare din ce în ce mai adâncă în patimile trupești, mai cu seamă în curvie.

Satana are două capitale pe pământ. Una în India, cealaltă în America. În prima ia chipul înțeleptului, misticului, mântuitorului sufletelor, călăuzitorului spiritual, charismaticului. În cea de-a doua se arată ca un om modern, de succes, capabil, bogat, mulțumit, prețuit și respectat, care ține toată lumea în palmă.

Dar iată-mă din nou în New York – după atâția ani! Inima îmi tresălta de emoție. Dușan împreună cu prietena sa, Julia, ajunseseră aici cu o lună înainte, pentru că pe mine mă reținuseră în țară niște formalități legate de viză. Aveau deja un apartament închiriat în Manhattan, într-o zonă bună din partea de est. Împreună cu mine venise și Elena, o prietenă comună, care plănuia să petreacă vara alături de noi. Acum, suntem în taxi, călătorind prin Queens spre adresa la care ne așteptau Dușan și Julia. Eram cu toții ca o familie și ne bucuram unii de alții. Apartamentul – mare și frumos. Îl promisem de la niște sârbi plecați în vacanța de vară în Iugoslavia. În camera din mijloc, care era și cea mai mare, Dușan